

Стахорщинська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів

Всеукраїнський урок на тему:

«Права людини»

Підготувала та провела

учитель історії

Карась О.І.

*Рівність прав не в тому, що всі ними користуються, з в тому, що вони надані. **Сенека**
Свобода дає право робити те, що не шкодить іншим. **Е. Клаудіус***

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ УРОКУ

II. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вправа «Асоціації»

Учитель. Запишіть свої асоціації щодо терміна «права». Ці слова мають починатися з букв, які складають саме це слово. **Завдання 1.**

- Порядок

- Рівність
- Актуальність
- Взаєморозуміння
- Активність

Демократичне суспільство, демократична держава нерозривно пов'язані з поняттями прав і свобод людини. Кожен із вас у повсякденному житті напевно вимовляли слова «я маю право», «це моє право», «права людини».

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ .

Учитель. Сьогодні на уроці ми з'ясуємо що таке права і свободи людини. А також ознайомимося з міжнародними документами з прав людини і прав дитини та механізмом захисту прав людини.

Очікування. Завдання 2.

Чого ви чекаєте від сьогоднішнього уроку? Напишіть свої очікування і прикріпіть до терезів очікування.

На партах у вас лежать листи самооцінювання, де ви будете відмічати результати своєї роботи протягом уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Що таке права і свободи людини

Учитель. Сьогодні питання прав і свобод людини посідає чи не найважливіше місце як у світі, так і в Україні. Наявність прав і свобод, ступінь їх реалізації є основним критерієм визначення розвитку демократії будь-якої держави. Становище людини в державі характеризується її правовим статусом. Правовий статус особи передбачає: права, свободи, обов'язки.

Права людини – це захищена і гарантована державою можливість щось робити і здійснювати, не порушуючи права і свободи інших людей.

Свободи людини – це те саме, що й права, але здійснюються вони самостійно, без будь-якого втручання держави та її органів, і від держави вимагається лише не обмежувати можливості для реалізації цих свобод.

Свободи людини – це відсутність обмежень, утисків у чомусь (діяльності, поведінці), можливість вибору моделі поведінки. (Свобода світогляду і віросповідання, слова, зборів, мітингів, демонстрацій.)

Права і свободи – це обсяг міри тих благ, які держава зобов'язалась гарантувати особі і суспільству.

Учитель. Прошу в зошиті записати таке судження: «Право є тим, реалізацію чого держава гарантує, свобода ж є простором, у який державі не може втручатися». **Завдання 3.**

Шлях людства до сучасного розуміння прав людини був досить тривалим. У давні часи поведінку людей регулював звичай. Із розвитком людського суспільства й утворенням держави регулювати поведінку людей почали правові норми. Проте люди були не рівні між собою. Правові норми надавали одній частині суспільства більший обсяг прав, іншій – менший або не надавали ніяких прав взагалі.

Побудова «Правового сонця» методом «Синтез думок»Завдання 4.

Учні діляться на три команди.

Учитель. Уявіть, що ви відкрили нову країну, де ще ніхто не жив і в якій немає ні прав, ні законів. Ви будете першими поселенцями. Які ж права і свободи потрібні людині в цій країні? Обговоріть в команді й оберіть 10 найважливіших, на вашу думку, прав людини. Уявіть людину в центрі «Правового сонця», від якого розходяться промені – права.

Учні записують на паперових променях права, презентують відповіді і прикріплюють правові промені навколо «сонця».

– Молодці, що так оперативно виконали завдання. Хочу зазначити, що захист прав є одним із головних завдань міжнародної спільноти. Тому в галузі прав людини існує близько 300 декларацій, конвенцій, хартій, у різний час створених і визнаних світовим співтовариством. Та дуже часто в реальному житті права людини порушувалися. Так, під час Другої світової війни 1939-1945 рр. порушення прав людини були масовими й особливо зухвалими. Мільйони людей стали жертвами знущань, масових убивств.

Перегляд фрагменту відеофільму. Виступ учня – дослідника-історика «Порушення прав людини в роки Другої світової війни». Після закінчення Другої світової війни перед світовою спільнотою на міжнародній арені стало питання про дотримання мирних співвідносин між державами та запобігання порушення прав людини.

Дві світові війни принесли людству нечувані за масштабом трагічні наслідки та грандіозні руйнування. І саме уроки війни дали розуміння того, що права людини мають бути справою не окремого громадянина, й навіть окремої держави, а всього людства.

У 1945 р. було створено найбільшу і найвпливовішу міжнародну організацію – Організацію Об'єднаних Націй (ООН), однією з її держав – засновників була Україна (на той час УРСР). А серед перших документів, які розробила ООН, був спеціальний документ, присвячений правам людини. **10 грудня 1948 року на своєму засіданні в Парижі Генеральна Асамблея ООН прийняла Загальну декларацію прав людини.**

Сам статут ООН є вихідним міжнародно – правовим документом, в якому сформульовано принцип поваги до прав і свобод людини. Всі держави, члени ООН, зобов'язалися заохочувати повагу до прав людини та їх додержання. Загальна Декларація прав людини має основоположне значення для міжнародної регламентації прав і свобод людини. Вона проголосила всіх людей вільними та рівними у своїй гідності і правах. Вона є першим міжнародним документом, в якому найповніше викладено перелік прав людини, що базується на 10 християнських заповідях, англійських, американських і, насамперед французьких законодавчих актах щодо прав людини. **Загальна декларація прав людини складається з преамбули та 30 статей, що містять основні права та свободи людини, які можна розділити на громадянські, політичні, економічні, громадянські, соціальні та культурні.**

Учитель. Права людини можна класифікувати. Існують особисті (громадянські), політичні, економічні, соціальні, культурні права людини.

Виступи учнів:

- Особисті права (стосуються охорони приватного життя особистості, її свободи, безпеки, власності).

- Економічні права (стосуються людини, як учасника господарського життя).
- Соціальні права (зобов'язують державу до створення умов гідного рівня життя, охорони здоров'я та соціального забезпечення).
- Політичні права (ними користується людина як учасник громадського життя, вони пов'язані з участю громадян у виконанні та контролюванні влади).
- Культурні права (містять право на навчання та участь у культурному житті).

Міжнародні акти про права дитини

Учитель. 1959 р. була прийнята Декларація прав дитини. Під час підготовки цієї декларації точилася дискусія щодо того, чи потрібна вона, адже вже була прийнята Декларація прав людини.

Конкурс ораторів (виступ учня)

Експромтом проголосіть коротку промову з проблеми «Для чого потрібна була окрема декларація для дітей, якщо вже існували міжнародні документи з прав людини?». (Дітям потрібні додаткові права, що забезпечують їх розвиток. Адже дитина слабша фізично, має недостатній життєвий досвід і тому потребує додаткового захисту та підтримки з боку батьків чи осіб, які їх замінюють.)

Учитель. «Світовою конституцією прав дитини» називають Конвенцію про права дитини, прийняту ГА ООН 20 листопада 1989 р.

«Правозахисники». Справді, ситуація в Україні складна. реальну ситуацію, що склалася в Україні щодо виконання Конвенції й порушення прав дитини.

<i>Вимоги</i>	
<i>Конвенція ООН про права дитини</i>	<i>Фактично</i>

<p>1. Держави визнають, що кожна дитина має право на життя (ст. 6), право знати своїх батьків і право на їхнє піклування(ст.7)</p>	<p>1.Дітей викрадають, продають, викидають на смітник, у найкращому разі їх залишають у дитбудинку. Бездоглядних і безпритульних дітей нараховується 14 тис.</p>
<p>2.Держави повинні вживати усіх необхідних заходів щодо зниження рівня смертності немовлят і дитячої смертності (ст. 24)</p>	<p>2.Демографічна криза набирає в Україні дедалі більше обертів. Чи не найбільша смертність спостерігається серед дітей, а особливо немовлят.</p>
<p>3. Держави мають захищати дітей від усіх форм насильства. (Сюди входять соціальні програми та інші форми боротьби проти жорстокого поводження з дитиною.) (ст. 19)</p> <p>4.Батьки несуть відповідальність за надання дитині належних умов життя, потрібних для її розвитку (ст. 27), розвитку її талантів, розумових та фізичних здібностей (СТ. 29)</p>	<p>3.Жорстокість і насильство спостерігається у багатьох українських родинах, в інтернатах, дитбудинках, де повинні бути гарантії щодо захисту знедолених дітей.</p> <p>4.Сьогодні в Україні 90 тис. дітей позбавлені батьківської турботи. Безробіття, невідповідність заробітної плати рівню життя, фізична неспроможність нашого дорослого населення – основні чинники, які не сприяють повноцінному розвитку дитячої особистості</p>
<p>5. Держави, зобов'язані захистити дітей від усіх форм експлуатації (ст. 36)</p>	<p>5. Діти працюють, жебракують. Залучення дітей до жебракування сприяють самі батьки – діти стають злочинцями, безпритульними, вони голодують і гинуть через байдужість своїх батьків алкоголіків чи наркоманів.</p>

<p>6.Підліткова злочинність (ст. 40)</p> <p>Поводження держави з підлітками, які порушили кримінальне законодавство, має сприяти відновленню гідності дитини</p>	<p>6.Підліткова злочинність останнім часом збільшилася на 24% . Почастішали пограбування, розбої, хуліганство. Як свідчить статистика кожен десятий злочин вчинено у стані сп'яніння.</p>
<p>7.Держави вживають заходів щодо сприяння регулярному відвідуванню шкіл і зниженню кількості учнів, що залишили школу (с т.28)</p>	<p>7.Рівень освіти у нашій державі останнім часом різко знижується. Масово скорочується кількість класів, сотні шкіл втратили своє право на існування.</p>

Можна ще довго говорити про права дитини, випадки їх порушень, недоліки законодавства, але потрібно діяти. Потрібна справжня програма дій, яка б допомагала збереженню й дотриманню прав дитини.

Перегляд презентації

Створення «Правового дерева»

- 1-ша група – на папірцях, вирізаних у вигляді листочка, записує права, що належать до групи особистих прав; -
- 2-га група – економічних прав;
- 3-тя група –< соціальних прав;
- 4-та група – політичних прав;
- 5-та група – культурних прав.

Після цього представники кожної із груп на гілках дерева прикріплюють таблички з назвами видів прав людини.

Перегляд відео

20 листопада 1989 р.

Конвенція про права

ДИТИН

10 грудня 1948 р.

**Загальна декларація
прав людини.**

28 червня 1996р.

Конституція України

